

HERMAN OTTÓ MÚZEUM
A TUDOMÁNYOK ÉS A MŰVÉSZETEK KINCSESHÁZA

ANNALES
MUSEI
DE HERMAN
OTTÓ
NOMINATI
2021

ANNALES MUSEI DE HERMAN OTTÓ NOMINATI

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM
ÉVKÖNYVE
LX.

MISKOLC
2021

Jahrbuch des Herman Ottó Museums, Miskolc (Ungarn)
Yearbook of the Herman Ottó Museum, Miskolc (Hungary)
Les Annales du Musée Herman Ottó, Miskolc (Hongrie)

Főszerkesztő:
SZOLYÁK PÉTER

Szerkesztette:
TÓTH ARNOLD

A szerkesztésben közreműködött:
BÉKÉSI GÁBOR – CSENGERI PIROSKA

Technikai szerkesztő:
NAGY ZOLTÁN

ISSN 0544–4225

Borítóterv:
FEKETE RÓBERT, SZOLYÁK PÉTER

Lektorálta:
Domokos György, Fehér József, Gyulai Éva, Kunt Gergely,
Paszternák István, Porkoláb Tibor, Torbágyi Melinda

Angol fordítás:
Watah Veronika, Tóth Arnold és a szerzők

Borítóképek (balról jobbra):

1. Különleges vadkanagyar amulett a bükkábrányi bánya régészeti feltárásából
(Herman Ottó Múzeum, Fotó: Baranczó Benedek)
Special boar tusk amulet from the Bükkábrány mine archaeological site
(Herman Ottó Museum, Photo by Benedek Baranczó)
2. Franciakapcsos ezüst pitykék a miskolc-avasi református templom S21 sírjából
(Fotó: Mészáros Viktória, Herman Ottó Múzeum, HOM R 2021.3.26.3.)
Silver buttons with French clasps from grave S21 of the Miskolc-Avas Reformed Church site
(Photo by Viktória Mészáros, Herman Ottó Museum, HOM R 2021.3.26.3.)
3. Váncza Emma háromnegyed alakos portréjának részlete, celloidin, 6,8 x 13,3 cm kartonnal,
a kép mérete: 6,4 x 11,5 cm (Herman Ottó Múzeum, HOM FGY 350)
Three-quarter-length portrait of Emma Váncza, celloidin, 6.8 x 13.3 cm with cardboard,
image size: 6.4 x 11.5 cm (Herman Ottó Museum, HOM FGY 350)

A kötet megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma támogatta.

Kiadja a miskolci Herman Ottó Múzeum
Felelős kiadó: Dr. Szolyák Péter PhD, múzeumigazgató

Nyomda és kötészet:
Felelős vezető:

TARTALOM

<i>Bodnár Mónika köszöntése</i>	9
VIGA Gyula <i>Émlékezés Bodó Sándorra</i>	25
RÉGÉSZET	
SIMON László <i>Éremkincs vagy szórvány? Adatok Szirma-Fáskert római császárkori településének történetéhez</i>	31
TÜRK Attila – FLESCH Márton – STROHMAYER Ádám – FJODOROV, Oleg V. <i>A karosi honfoglalás kori temetők viselettörténeti és archeometriai kutatásainak újabb eredményei</i>	47
SZÖRÉNYI Gábor András <i>Előtérből lépcsőház... Megelőző feltárások a miskolci avasi református templomban</i>	81
JÁNOS István <i>Jelentés az avasi református templom középkori (15–16. század) és kora újkori (17–18. század) csontvázleteinek antropológiai elemzéséről</i>	101
KERTÉSZ Gabriella Nikoletta <i>A Herman Ottó Múzeum régészeti kutatásai 2017–2018-ban</i>	111
KERTÉSZ Gabriella Nikoletta <i>A Herman Ottó Múzeum régészeti kutatásai 2019–2020-ban</i>	141
TÖRTÉNETTUDOMÁNY	
GÁL Viktor – KOLESZÁR Krisztián <i>Szádvár leltárjellegű összeírásai (1570–1685). Forrásközlés</i>	183
GYULAI Éva <i>A füzéri uradalom faluja a 16–17. században. Füzérkomlós (Abatúj m.) birtokosai és adózó népessége</i>	235
BODNÁR Tamás – KÖVÁCS-VERES Tamás Gergely <i>Az 1741. évi inszurrekcióban résztvevő borsodi nemesek összeírása</i>	259
KAPUSI Krisztián <i>Miskolci közélet a dualizmus idején</i>	279
SZENTESI Edina <i>Egy miskolci fotográfusnő. Váncza Emma és híressé vált panorámaképeinek története</i>	293
NÉPRAJZ	
DARMOS István <i>Gondolatok a raktárban. A sátoraljúj helyi Kazinczy Ferenc Múzeum néprajzi gyűjteményének bemutatása</i>	323
IRODALOMTÖRTÉNET, SZÍNHÁZTÖRTÉNET	
JAKAB Mátyás András <i>Heten voltak – Egy 20. század eleji miskolci irodalmi antológia megszületése és fogadtatása</i>	339
SZABÓ-ŠÁRI Anikó <i>„Harmadik nemzeti imánk, fohászunk, eredőnk.” A Magyar Hiszekegy megzenésítése</i>	369

MIKITA Gábor	
<i>Thália 25 – A miskolci színházmúzeum negyedszázada</i>	385
MŰVÉSZETTÖRTÉNET	
HORVÁTH Hilda	
<i>Exlibrisek Tóth József Farkas kisgrafikai gyűjteményéből</i>	423
KÖZLEMÉNYEK	
BAKOS Gábor	
<i>Új adatok a Zempléni-hegység őskori erődített telepeinek történetéhez. Tállya-Meckesvár lelőhely 2020. évi szisztematikus fémkereső műszeres kutatása</i>	441
NÉMETH, Attila	
<i>Különleges vadkanagyar amulett a bükkábrányi bányából</i>	451
OFFERTÁLER-HAVASI Béla	
<i>Film és emlékezet. 200 éve született Božena Němcová</i>	457
SZALIPSZKI Péter	
<i>Encs alközponttá válásának előzményei és tényezői a 19. század második felében</i>	467
<i>Szerzői útmutató</i>	475

TABLE OF CONTENTS

<i>Greetings of Mónika Bodnár</i>	9
VIGA, Gyula <i>Memory of Sándor Bodó</i>	25
ARCHAEOLOGY	
SIMON, László <i>Coin treasure or stray find? Data on the history of the Roman Imperial settlement of Szirma-Fáskert</i>	31
TÜRK, Attila – FLESCHE, Márton – STROHMAYER, Ádám – FJODOROV, Oleg V. <i>Recent results of clothing history and archaeometric research of the Hungarian Conquest period Karos graveyards</i>	47
SZÖRÉNYI, Gábor András <i>Vestibule into staircase... Test excavations in the Avas Reformed Church in Miskolc</i>	81
JÁNOS, István <i>Report on the anthropological analysis of Medieval (15–16th centuries) and Early Modern (17–18th centuries) skeletal finds excavated from the Reformed Church site in Avas</i>	101
KERTÉSZ, Gabriella Nikoletta <i>Archaeological research of the Herman Ottó Museum in 2017–2018</i>	111
KERTÉSZ, Gabriella Nikoletta <i>Archaeological research of the Herman Ottó Museum in 2019–2020</i>	141
HISTORY	
GÁL, Viktor – KOLESZÁR, Krisztián <i>Inventory summaries of Szádvár (1570–1685). Source publication</i>	183
GYULAI, Éva <i>A village of the Füzér Castle Estate in the 16–17th centuries. Landlords and taxpayer population of Füzérkomlós (Abauj county, 1567–1700)</i>	235
BODNÁR, Tamás – KOVÁCS-VERES, Tamás Gergely <i>Summary of the noblemen of Borsod participating in the noble uprising in 1741</i>	259
KAPUSI, Krisztián <i>Public life in Miskolc during the Dualism</i>	279
SZENTESI, Edina <i>The story of Emma Váncza female photographer in Miskolc and her famous panoramic pictures</i>	293
ETHNOGRAPHY	
DARMOS, István <i>Thoughts in the warehouse. Presenting the ethnographic collection of the Kazinczy Ferenc Museum in Sátoraljaiújhely</i>	323
LITERARY HISTORY	
JAKAB, Mátyás András <i>They were seven – The birth and reception of a literary anthology in Miskolc at the beginning of the 20th century</i>	339

SZABÓ-SÁRI, Anikó	
<i>"Our third national prayer, our prayer, our origin." Musicalization of the Hungarian Credo ("Hiszekegy")</i>	369
MIKITA, Gábor	
<i>Thalia 25 – Quarter of a century of the Theatre Museum in Miskolc</i>	385
ART HISTORY	
HORVÁTH, Hilda	
<i>Bookplates from the small-graphics collection of József Farkas Tóth</i>	423
PROCEEDINGS	
BAKOS, Gábor	
<i>New data for the history of the prehistoric fortified settlements of the Zemplén Mountains. Metal detector research of the Tállya-Mekecsvár site in 2020</i>	441
NÉMETH, Attila	
<i>Special boar tusk amulet from the Bükkábrány mine</i>	451
OFFERTÁLER-HAVASI, Béla	
<i>Film and remembrance. 200th anniversary of Božena Němcová's birthday</i>	457
SZALIPSZKI, Péter	
<i>Antecedents and factors of Encs becoming subcentre in the second half of the 19th century</i>	467
<i>Author's guide</i>	475